LIBERTYN

8/1

maand blad van de

humanistische jongeren gemeenschap

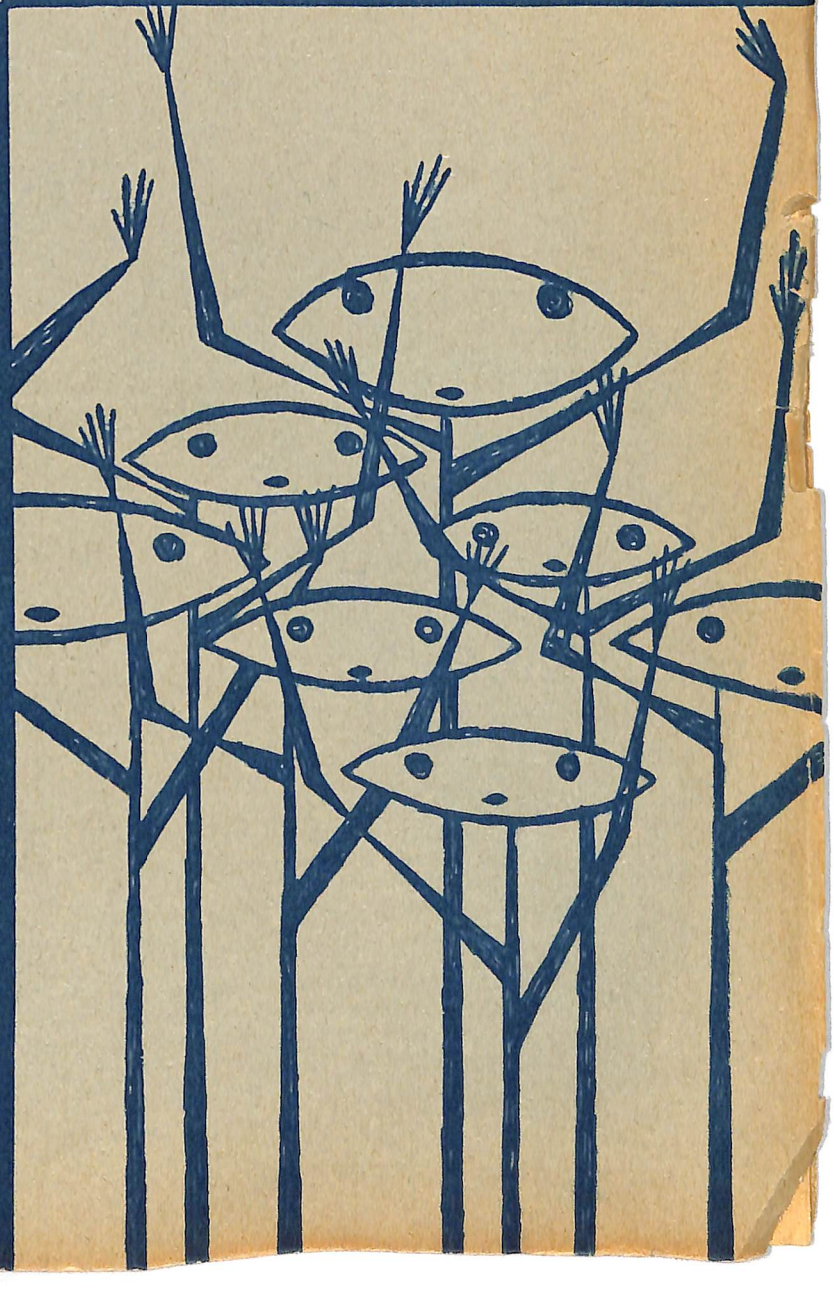

abonnement:
leden h.j.g. gratis
niet leden: f 2.--
per jaar

★

losse nummers:
f 0.25

★

postgiro 584802
t.n.v.
penningm. esse
humanistische
jongeren-
gemeenschap
te Hardinxveld

★

advertentie-
tarief
op aanvraag

Leest: DE VRIJDENKER

Weekblad ter verbreiding van de Vrije Gedachte.

Uitgave van Vrijdenkers Vereniging „De Dageraad" te Amsterdam.
Verschijnt wekelijks.
Abonnementsprijs: *f* 2,50 per kwartaal.

BELANGRIJK.

Voor leden van jongerenorganisaties stelt de afdeling Amsterdam van de Vrijdenkers Vereniging „De Dageraad" een beperkt aantal jaar-abonnementen tegen sterk gereduceerde prijs beschikbaar, nl. *f* 1,50 per half jaar bij vooruitbetaling.

Op te geven bij:
A. L. Meintser, Oude Waal 17, Amsterdam-C., Tel. 34016.

8e jaargang nr 1 eind febr '58

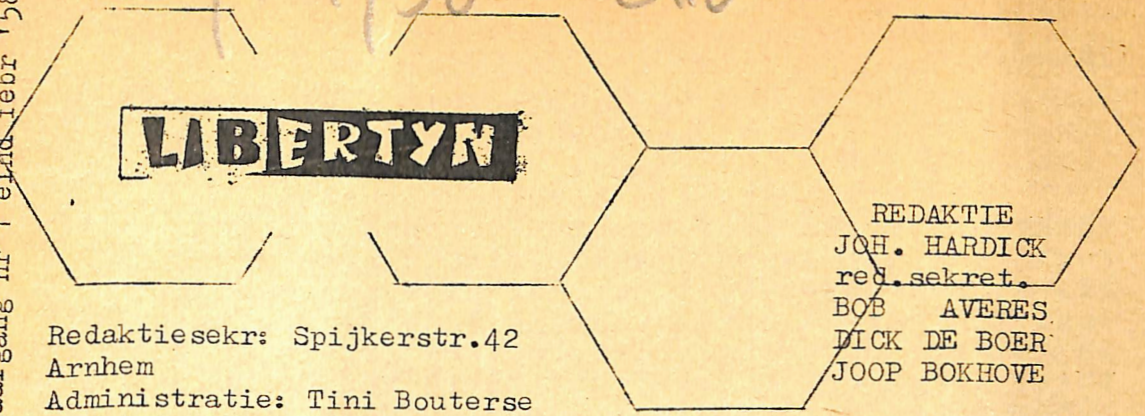

Redaktiesekr: Spijkerstr.42
Arnhem
Administratie: Tini Bouterse
Kijkduinstraat 58-III Amsterdam.

REDAKTIE
JOH. HARDICK
red.sekret.
BOB AVERES
DICK DE BOER
JOOP BOKHOVE

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK UTRECHT
3828 8621

ochtendmonologje

dit is het rokin
dit is het vanlaatmaarwaaien rokin
om in de klare ochtendschemering
zachtjes fietsrijdend de nacht besluiten

dit is verdomd dit is
het reeds zonlicht rokin het
's morgens halfzes eerste zonlicht rokin
van de goede morgen
agent dit moet het rokin zijn

maar dit is het lantaarnpaal rokin
dit is geen vroege vogel spreke mij tegen
het goede oude parkeren niet
parkeren goede morgen lantaarn -
palen rokin waar gaat u heen
maar waarvandaan kwam u
ja dit is het komend van gisteravond
rokin van morgen
dit is heel stellig vanmorgen
het van gisteravond rokin

neen er is geen twijfel mogelijk
dit is het rokin

EW

Aale Kielzog

Ideomanie

Vandaag zal ik dus sterven,
zonder te hebben geleefd .
Zonder te hebben geleefd.
Als kind begon het al.....

Wachten. Voortdurend wachten tot het zou gaan beginnen, het leven. Want kleine dingen hebben mij steeds gezegd dat het nog niet aangevangen was. Een vakantiereis waar je lang naar uitzag. Ja immers: de verhalen van oudere broers en zusters, de groene bossen, het paars van de heidebloemen, en de speeltuin - een wondere wereld van genoegen. De werkelijkheid? De bomen gewoon groen, de heidevelden een te lange wandeling zonder einde, de speeltuin het voortdurend gejengel der kinderen en het stof. Later toen ik twaalf was, het loffelijk ontslag. Tevoren had je met de gedachte gespeeld dan volwassen te zullen zijn, veel te zullen weten, neer te kunnen zien op de kleintjes. Een vergissing. Je was nu alleen maar bewuster stumper en op de onwetendheid van de kinderen werd je bijna jaloers soms. Nog later het eerste meisje: alweer een deceptie. Haar adem die meestal naar de maaltijd rook. Op zomeravonden met altijd teveel muggen waren haar handen klam van zweet. Om van de rest maar te zwijgen. Een volgende toren in het teleurstellingslandschap van deze existentie werd het studentzijn. Mijn waandenkbeelden hierover bleken ijdele klokslagen door de onbegrijpsruimte van mijn voortzweven. Mijn huwelijk was een kompromis waarin iedereen geloofde; ook mijn vrouw. Later de kinderen eveneens. Ikzelf niet.

Nu moet dan tenslotte maar
het einde komen. Eindelijk
ben ik tot inzicht geraakt:
deze gehele curriculum vitae

berust op een kwalijk misverstand. Omdat het leven dat ik voor mij verwachtte niet bestaat. Ongerijmd verantwoordelijkheidsbesef heeft mij tot nu toe steeds de schijn doen ophouden. Ik heb geacteerd als leergierige knaap, als veelbelo-

vend student, als toegewijd minnaar en geacht burger. De enscenering was voortreffelijk en het publiek dankbaar. Maar de acteur alleen kent de achterzijde van de koulissen en kent de vrees uit zijn rol te zullen vallen. Het grove boerenbedrog waar vrienden en bekenden zo vast in geloven: hoe kan toch iemand die niet leeft, eigenschappen bezitten. Hoe zou hij het recht hebben gewoon mee te doen met de anderen? Dit ware, billijkheidsoverwegingen nog terzijde gelaten, toch in hoge mate irrationeel. Te leven veronderstelt het levend zijn. Nu moge het een ieder vrij staan zichzelf als niet-levend te onderkennen, maar laat hij de logische gevolgtrekking maken en zich te leven ontzeggen. Alles is thans gereed. De huishuur is een half-jaar vooruit betaald. Polissen en papieren liggen in de kast bij de trouwfoto's. Mijn gezin blijft niet onverzorgd achter. En wat het feit van mijn einde aangaat: men zal het als een ongeluk zien, daarvoor droeg ik goed zorg. Mijn pseudoleven eindigt nu. Het wachten zal nu ophouden. Er zal alleen stilte zijn. Er is niets meer te zeggen. Niets.

Aale Kielzog

Posthuum post scriptum:
Ik raad het u af. Ook het hiernamaals valt tegen. Satan is een afgeleefde grijsaard. De engelen bestaan niet. En god is debiel.

A.K.

In het voorjaar plegen naast de voorjaarsbloemen ook de prozaknoppen, poëzieknoppen en leeswoedeknoppen te ontluiken. Wij verwijzen slechts naar de boekenweek.
Daarom ook in de Libertijn van deze maand: litterair werk van oud- en nog-HJGers.
Egbert Warries Amsterdam, met proza en poezie, Noor de Vries Enschede
Joop Bokhove bespreekt een boek van Albert Camus, Nobelprijswinaar.

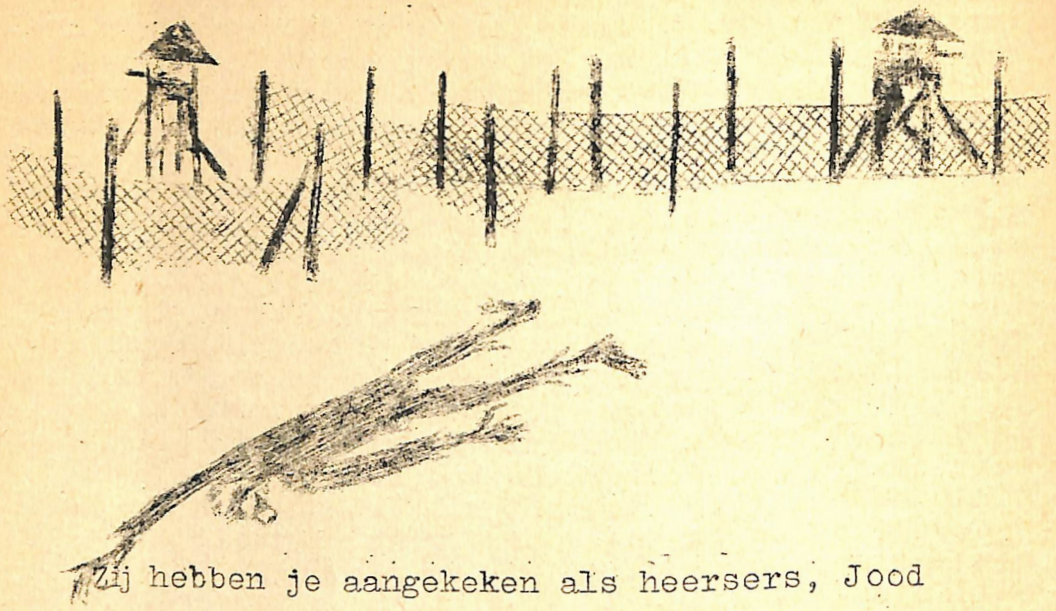

Zij hebben je aangekeken als heersers, Jood
en in je moede oren
hebben zij hun bestaan geschreeuwd.
Je hoeft niet te vechten, je hebt toch verloren,
nergens om, zo maar, ze willen je dood.
Je bent blijven staan met gebogen hoofd
een man in een pak. Een beetje verdoofd
en triest en je vraagt niet waarom.
Ze keken je aan als heersers, Jood
en die blik zul je nooit meer ontgaan -
je hebt het verloren. Ze willen je dood
en je hebt hun nog nooit iets gedaan.

Probeer hier over heen te zien. Alles is voorbij.

Noor de Vries.

HEEFT DE HJG GEEN STANDPUNT ?

door

Phia Baruch

Dick, je artikel kan me niet overtuigen. Er zijn verschillende duistere punten in,die ik totaal niet begrijp.Op andere punten heb ik zeer veel te antwoorden. Het betreft je artikel in de Libertijn van begin januari: rationalistisch humanisme verworpen! - Deze alarmerende titel, die ik overigens even zeer krachtig moest doorslikken voor ik er iets van begreep, lijkt me namelijk volkomen onjuist gebruikt.Ik zie nergens doorslaand degelijke feiten in jouw artikel opgenomen, die deze krachtige konklusie reden tot bestaan geeft. Wanneer je echter duidelijk wilt te kennen geven, dat je het persoonlijk met rationalistisch humanisme oneens bent, heb je daartoe volkomen het recht. Akkoord! Persoonlijke meningen behoren echter, als ze in het openbaar verkondigd worden, zich aan de feiten te houden. - De feiten zijn niet, zoals jij hebt gesteld, dat Dageraad en Kerk een tegenstelling vormen die niet door debatten te overbruggen is, wat dan wel zo zou zijn bij Humanistisch Verbond en Kerk.
Er is al heel wat gedebatteerd door dominees en Vrijdenkers, en jij kunt niet beoordelen hoeveel schotjes hierdoor zijn opgeruimd. Bekend zijn de debatten met ds Buskes.
Het feit dat de Dageraad een duidelijk standpunt inneemt tan aanzien van het Humanisme, is voor jou de reden van het betrekkelijk geringe aantal jonge leden van de Dageraad. Volgens mij is dit gebrek aan jonge leden ontstaan doordat het HV in maatschappelijke zin een veel ruimere betekenis heeft dan de Dageraad, doordat het HV belangrijk praktisch werk verricht. - Verder maakt de Dageraad betrekkelijk weinig propaganda tot ledenwerving. De idee die de Dageraad voorstaat is echter nog springlevend! Een rationalistisch standpunt kan niet verouderen. Of je het nu hebt over 19e eeuws of 20ste eeuws rationalisme, in beide gevallen moet ik er je op attent maken, dat rationalisme de belangrijkste voorwaarde is voor het instandhouden van onze maatschappij. Rationalisme is nog steeds de basis van onze wetenschap! Of TOTAAL rationalisme juist is, laat ik aan ieders persoonlijke beoordeling over.
Zomin als ik mijn standpunt hierover aan een ander wens op te dringen, zo min wens ik de gedachte van prof. Bavinck, dat "wij in een tijd van herlevend religieus besef leven"

als punt van uitgang van mijn denken te nemen. Deze gedachte aanvaard ik als mededeling; meer niet. Wanneer mij deze gedachte als algemene waarheid zou worden gesuggereerd, zou ik met evenveel recht kunnen spreken van een "tijd van herlevend rationalisme", en ik zou dit kunnen bewijzen ook. - Als prof. Bavinck een dergelijke gedachte uitspreekt, zegt mij dit iets over het gedachtenleven van deze professor. Aangezien ik echter tegendeel kan bewijzen, neem ik de gedachte van deze geleerde man met een flinke korrel zout.
Wat Jung zegt, vind ik ook alleen als mededeling interessant. Misschien betekent het voor de aanhangers van Jung meer, maar voor de andere mensen, en dat zijn er heel wat, betekent de zienswijze van Jung over het godsbegrip toch zeker geen uitgangspunt van gedachte. Ik zie ook niet de overgang in je artikel van Jung naar Christendom en Humanisme. - Wat ik wel zie is een veelheid van gedachten die zich tot een ingewikkelde knoop verwarren en deze knoop lijkt op te houden bij de koers die deze jongerengroep moet varen.
Als jet het hebt over de godsdienst, moet ik er je op wijzen, dat zij ouder is dan 2000 jaar, maar wanneer je soms de Christelijke godsdienst bedoelt, zoals zij is voortgekomen uit de Joodse godsdienst, of verder terug de voorvaderverering en de zonnedienst, dan heb je gelijk. - Je hebt het over het Christendom als geestelijke achtergrond van deze Humanistische groepering. Dit roept ernstige twijfel bij me op. Je zegt in je artikel "men vreesde door zich achter de rarionalisten te stellen, ledenverlies..." Wie is die "men". Het hoofdbestuur van de HJG? De leden? Wie? - Nu zie jij een oplossing in meer Ruim-Christelijke zin. Want, de HJG heeft geen standpunt, zeg je. Is dit waar? Heeft de HJG geen standpunt? Is zij traditioneel? Neen, zij heeft het enig juiste standpunt. Zij heeft het standpunt van de praktijk, van het NU! Het standpunt van het gesprek tussen jou en mij! Geen eenvormigheid, nee, zoveel gezichten, zoveel meningen en toch in staat elkaars meningen te toetsen. Een toelaatbaarheid van meningsverschil zolang wij elkaar niet kwetsen. Dus toch een eenheid! Is dat geen prima, praktisch standpunt? Nee, als de HJG geen standpunt had, zou, of jij, niet mogen schrijven dat je een vorm van godsdienst als achtergrond van deze groepering noodzakelijk vindt, of ik, zou niet mogen schrijven dat ik de godsdienst in haar algemene zin volkomen verwerpelijk vindt! Daarom heeft de HJG toch een standpunt!

JUBEL-AV '58

Het hoofdbestuur van de HJG nam het kloeke besluit de organisatie van de komende Algemene Vergadering en het Jubelfeest op te dragen aan een speciale komissie.
Deze is als volgt samengesteld: Biny Luyendijk, 1e voorzitter, Leo Geleinse, 2e voorzitter, Diny Brilleslijper voor opgave en betalingen en Ank Leegwater als administratrice.

Begin maart zal een folder worden verzonden aan 1200 adressen, over de Jubel-AV. Hieraan zit een opgavestrook. Wij waarschuwen: vul direkt die strook in. Niet eerst 'n paar dagen laten rondslingeren. Want met pasen wordt 't beslist stampvol in

bijenkorf

te Nunspeet. Dat is ook heel logisch, want niemand is voor drie feestelijke dagen meer kwijt dan f 20,- reiskosten inbegrepen, en ook de warme maaltijden. En waar maak je zoiets de eerstkomende tien jaar weer mee....

kom ook !

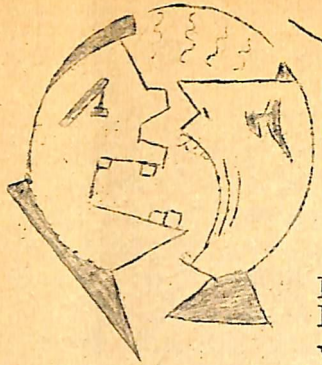

KLANKBORD

De voorzitters van de plaatselijke gemeenschappen worden hierbij verzocht op korte termijn na te gaan welke mogelijkheden er in hun plaats zijn voor kolportageverkoop van het jubileumnummer van de Libertijn, dat eind maart verschijnt. De prijs per exemplaar is f 0,25. Het nummer is oa prima te verkopen op HV-bijeenkomsten. Leden, help de voorzitters door hen aan goede ideeën te helpen. - De kas kan een extra steuntje best hebben ! Geef svp uiterlijk 15 maart bericht aan Bob Avéres, Javastraat 94 Hengelo (O) hoeveel JubelLibertijnen hij voor jullie gemeenschap extra moet gaan afdraaien.

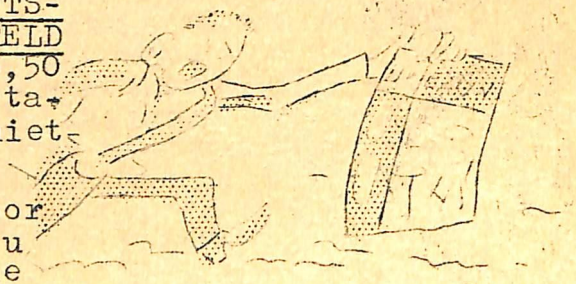

WIJZIGING ABONNEMENTSPRIJZEN MENS EN WERELD voor HJG-ers nu f 3,50 per jaar. HV-ers betalen f 5,- per jr, niet-leden f 7,50.

ADRESWIJZIGINGEN voor de Libertijn moet u niet aan de redaktie zenden, dat geeft onnodige vertraging. Het adres hiervoor is: Tini Bouterse, Kijkduinstraat 58-III, Amsterdam. -

HJG-HILVERSUM HIELD EEN LANDELIJKE KONTAKTAVOND met groot succes. Onze verslaggever meldt: enthousiast volksdansen en modern dansen, spelletjes en.. een poppekastvoorstelling. Deze voorstelling was, aldus deskundigen, volkomen methodisch en paedagogisch opgezet en.. bleek een kostelijke parodie te zijn op HJG-toestanden! Verder werd de redakgezicht de Lib-redaktie bedreigd met "potage d'humaniste". Bedankt Hilversummers!

HOREN ZIEN en ZWIJGEN

Bij het doorbladeren van twee jaargangen van de Libertijn kwam ik in het septembernummer van 1956 'n paar artikelen tegen over de syllabus "PERSOONLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID".
Eén bepaald zinnetje trok mijn aandacht. Rudolf de Jong schreef daar namelijk:

"Else en ik hebben de syllabus vooral geschreven "vanwege de atoombom (daar was op de Algemene Ver- "gadering ook om gevraagd) en in de hoop dat de "syllabus er toe kon bijdragen om als HJG tot een "uitspraak te komen over de atoombom. Voorlopig "schijnt die hoop nogal ijdel te zijn.

Daarna heb ik nogmaals de 2 jaargangen doorgebladerd. Inderdaad blijkt daaruit amper dat er een probleem is rond de atoombom.Dit is toch wel een hoogst bedenkelijke zaak. Als er een vraagstuk is, waar de mensheid mee worstelt is het toch zeker het probleem van de radio-aktiviteit. - Als de HJG niet wil doen aan struisvogelpolitiek is zij verplicht de gevaren die achter deze dreiging schuilen te overwegen en kritisch bij zichzelf te rade te gaan om te komen tot een oordeel inzake deze kwestie. Daarom wil ik hier nog eens het probleem stellen. Niet iedereen leest een goede, objektief voorlichtende krant en de "demokratische" pers selekteert de berichten naar een streng eenzijdig, op de goede daden van het westen en op de slechte van het oosten gericht schema.
Op 3 mei 1957 is over de VPRO een rede uitgezonden van Dr A. Schweitzer. Deze rede is in een groot aantal dagbladen verkort verschenen en bovendien voorzien van afbrekende kommentaren. De rede is te lang om hem in dit artikel op te nemen. Het voornaamste wil ik echter toch aanhalen.

Sommige elementen zenden stralen uit. Dit doen zij omdat zij uiteenvallen. De straling die vrij komt is een vorm van energie. Bij de ontploffing van een atoombom ontstaan een onvoorstelbaar groot aantal kleine deeltjes radio-aktieve elementen. Sommige daarvan vallen langzaam uiteen en zenden heel lang stralen uit. Naar schatting kan dit stof 30 à 40 jaar in de dampkring blijven, voordat het als regen of sneeuw op de aarde neerkomt. Tengevolge van de explosies die op Bikini en in Siberië hebben plaatsgevonden komt van tijd tot tijd in Japan een regen neer, waarvan het water zo radio-aktief is, dat het niet gedronken mag worden. Maar dit is overal ter wereld het geval. Het belangrijkste is, dat de radio-aktiviteit zich ophoopt. Het afvalwater van de Hanford Atoomfabrieken aan de Columbiarivier was niet erg radio-aktief. Maar die van het daarin voorkomende plankton was 2000 maal zo groot, van de eenden die dit plankton aten 40.000 maal zo groot, van de riviervis 150.000 maal; van jonge zwaluwen gevoed met waterinsekten 500.000 keer, terwijl de radio-aktiviteit van het eigeel van watervogels meer dan 1 miljoen maal zo groot bleek.

De radio-aktiviteit van de lucht, veroorzaakt door elementen die bij explosies ontstonden is nooit zo klein, dat daaruit niet op den duur door opeenhoping in ons lichaam een gevaar kan groeien.

Wie beweert, dat de besmetting niet zo'n vaart loopt en door het menselijk lichaam wel te dragen is, gaat aan het eigenlijke probleem voorbij. - De opeenhoping werkt het sterkst op de cellen van de organen die voor de voortplanting dienen. Dit werkt door in de komende geslachten. Een onderzoek naar het nakomelingschap van radiologen wees uit, dat daar 14,03 0/00 meer doodgeborenen waren dan bij andere artsen.

-Tot zover de rede van Dr A. Schweitzer. De volledige tekst is aan te vragen o.a. bij Anti-Atoombomaktie, postbus 603 in Haarlem.

Bij deze waarschuwing en bij dit beroep op de publieke opinie hebben zich velen aangesloten. Andere vooraanstaande persoonlijkheden zijn: Prof. A. Einstein, Prof. R.Oppenheimer (in een verklaring van 12 Amerikaanse atoomgeleerden),Prof. Hahn (in een verklaring van 18 Westduitse atoomgeleerden), Prof. G.Hertz (in een verklaring van het Genootschap van Natuurkundigen van Oost-Duitsland), de Paus, ds. Karl Barth, Prof. Joliot-Curie, Radhakrisnan (vicepresident van India).

De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen heeft in november 1957 een rapport laten verschijnen over de gevaren voor Nederland. Op grond van dit rapport dringt de afdeling Natuurkunde der Akademie aan op stopzetting der proeven. Nederland ligt namelijk bijzonder ongunstig in de Westenwinddrift over het noordelijk halfrond. Het grootste deel der opgehoopte radio-aktiviteit wordt nl. door regen, sneeuw en hagel omlaag gebracht.
Het Maaswater voor de Rotterdamse drinkwatervoorziening was in september 4 x zo radio-aktief als normaal. Vermoed wordt dat regen, radio-aktief tengevolge van explosies, in de Rijn is neergekomen.

DIT IS DE DREIGING, DIT IS HET GEVAAR !

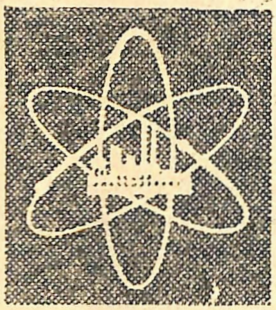

En nu de vraag, die volgens mij voor elke HJG-er een brandende vraag moet zijn:

WAT DOE IK ?

Wie zich er af maakt met het antwoord, dat het niet in zijn macht ligt om iets te doen, schiet naar mijn overtuiging tekort. - De dreigende, steeds verdergaande vergiftiging werpt in de eerste plaats een moreel vraagstuk op. Iedereen zal de gedachte aan een komende atoomoorlog verafschuwen. Iedereen die nadenkt, zal ook deze langzame vergiftiging afkeuren. Maar daarmee houdt het immers niet op! Het karakter van deze dreiging is zó allesomvattend, dat één enkele waarschuwing, één enkel bewijs van ongerustheid, het teken is dat van bezorgdheid eigenlijk nog geen sprake is. Wie werkelijk een ramp wil voorkomen zal tot zijn laatste snik blijven doorploeteren. - Tijdens de

rampdagen van februari 1953 voelde men, dat geld geven en medelijden hebben feitelijk niet genoeg was. Waarom volstaat men dan nu met een schouderophalen?

KIEZEN OF DELEN...

Wij staan voor een belangrijke beslissing. De volkeren zullen moeten beseffen dat er grenzen zijn aan daden van naties. Nú moeten wij kiezen; niet voor kapitalisme, niet voor kommunisme, niet voor Nederland: het is geen politieke keus, maar een menselijke keus: om te willen leven!

De verantwoordelijke (of onverantwoordelijke....) staatslieden weten best hoe groot het gevaar is. Waarom gaan zij dan toch voort op deze heilloze weg? Daar kan maar één verklaring voor zijn: men gaat door uit angst. Dit is een angst die blind maakt. Zij zeggen het middel niet te zullen gebruiken (althans niet als eerste) en hopen op 'n labiel evenwicht. Maar al proeven-nemende gaan zij met de onherroepelijke vergiftiging van de atmosfeer door.

Men kan over het gebruik van geweld denken hoe men wil, maar bij een keus tussen leven of niet leven (voorgoed) is het ongeoorloofd het laatste te kiezen. Wie als humanist vertrouwen stelt in de mens als wezen, dat hij met waarderend vermogen, met rede, begiftigd acht, mag tegenover de mogelijkheid van een Russische overheersing nooit plaatsen het uitroeien van al wat leeft. Als wij in in het westen zoveel geestkracht kunnen opbrengen om onze politici te doordringen van het ongeoor-

loofde van een dergelijke handelwijze,zijn wij rijker geworden dan wij ooit waren.Dan kunnen we de televisietoestellen, dure auto's,en heel de santekraam van materiële luxe,die onze kultuur ondermijnt, missen.
Als wij vrijwillig en eenzijdig afstand kunnen doen van deze uiterste machtsmiddelen, als A- en H-bom, winnen we het grootste machtsmiddel terug:de vrije,niet te breken geest van de mens.

nu de daad

a. IN DE HJG. 1. In de HJG moeten we op dit punt een standpunt innemen, vóór of tegen. Hier kunnen we niet onderuit.
2. Na diskussie,konklusie en overeenstemming moeten we met de uitslag bij het HV aankloppen. (Het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond heeft een resolutie voorgelegd aan het internationale kongres te Londen, welke resolutie ook is aangenomen. Maar een verklaring is nog niet het eind van de mogelijkheden).

b. ELK LID ZELF. 1.Protesteren bij zijn politieke partij als die geen afwijzend standpunt inneemt. 2. Meedoen met een bonafide aktie. 3.Ingezonden stukken schrijven in kranten.4. Met een aantal gelijkgezinden het initiatief nemen tot openbare vergaderingen waar nederlandse deskundigen persoonlijk het gevaar kunnen toelichten.

Hopenlijk heeft dit artikel tot gevolg dat een gesprek, dat reeds lang had behoren plaats te vinden, alsnog in de HJG wordt gevoerd.
Indien dit niet het geval zou zijn, zou ik diep teleurgesteld zijn in de HJG.

Ik heb dit artikel aan enkele HJG-ers en wat belangstellenden laten lezen. Zij betuigden hun instemming met de strekking ervan. Hiernaast zijn hun namen vermeld. Laten de HJG-ers die het met mijn betoog eens zijn, de handen uit de mouwen

steken. We moeten op dít punt onze houding bepalen.

Wim de Heer

Hilversum 15 februari 1958

Anneke Kool
Karel Zeegers
Lies Koorn
Diny van de Kuil
Onno Kuurstra
Else de Heer
René v.d.Brink
Fries de Vries
Ineke v.d.Kamp
Fred Mol
Emiel Mot
Willy de Jong
Erik Nicasie

NASCHRIFT
van de redaktie

Op speciaal verzoek van vele Hilversummers is in deze Libertijn een groot artikel opgenomen over kernproeven. Hoezeer dit punt wel onder hen leeft, blijkt uit het feit, dat zijzelf bereid zijn voor de kosten van meerder papierverbruik op te draaien..
Al heeft de redaktie op enkele ondergeschikte punten in het betoog van Wim de Heer wel opmerkingen, zij laat die liever achterwege omdat de kern van de zaak juist is gesteld. En zij het eens is met de idee de HJG-ers - nogmaals - wakker te schudden voor het dreigende gevaar.- Wij willen er op wijzen dat artikelen tegen dit stuk niet eerder dan in het aprilnummer kunnen worden opgenomen, dit vanwege de Jubel-Libertijn die reeds iv volgeboekt.
En.. svp niet te lang van -onschadelijk- stof worden!

Nederland gevaarlijk door westenwinddrift..

'Daar is Holland, zullen we?'

Het Vrije Volk,
anno okt. 1950.

DE MENS IN OPSTAND (Albert Camus)

> Openlijk heb ik mijn hart gewijd aan de sombere en lijdende aarde. Dikwijls heb ik in de heilige nacht de aarde beloofd haar trouw en onbevreesd lief te hebben tot in de dood, op mij te nemen de zware last van het noodlot dat zij oplegt, geen van haar raadselen te misprijzen. Zo heb ik mij aan haar gebonden met een smartelijke band.
>
> (Hölderlin)

Albert Camus werd in Algiers geboren, waar hij onder moeilijke omstandigheden studeerde. Hij was in verschillende beroepen werkzaam, werd later journalist, eerst in Algiers, later in Frankrijk. Hij heeft diverse romans op zijn naam staan (l'Etranger, Le mythe de Sisyphe, La Peste La chute), die alle doortrokken zijn van sympathie en aandacht voor het lijden van anderen.

In 1951 verscheen zijn grote essay "l'Homme Révolté". Wat verstaat Camus nu onder een mens in opstand? Een mens die "nee" zegt, maar niet bij de afwijzing van deze situatie blijft staan. Bij zijn afwijzing wordt hij zich bewust van zijn menselijkheid. Het is dus tegelijkertijd een "Ja" en een "Neen". In zijn werk geeft Camus een knappe analyse van het verzet door de eeuwen heen en zijn ontaarding steeds weer in moord en doodslag.
Achtereenvolgens behandelt hij:

- De metafysische opstand tegen zijn levensstaat en de schepping.
- De opstandige poëzie vanaf de "Chants de Maldoror" (Lautréaumont) tot het surrealisme van de jaren dertig.
- De historische opstand. Franse revolutie, Duitse nazidom en Communistische revolutie.

Ofschoon de diepste grond van het verzet positief is, zien we dat vooral in onze dagen dit verzet is uitgelopen op de waanzin van het Hitler-staatsterrorisme en op de kommunistische terreur.

vervolg pag. 21

KAN

We zijn er weer geweest, bij het cabaret van Wim Kan. "Engelen en Spoken" heet het programma dit jaar. Voor de pauze hebben we gekeken naar de prestaties van zijn groep met o.a. het vinnige "Feestkongres van de Ooievaars". Dan de pauze en als iedereen dan na het derde belletje weer op zijn plaats zit, hangt er een zekere spanning in de zaal. Want men is toch eigenlijk gekomen voor wat nu volgen gaat. En daar gaat het doek weer op, en daar is de grote meester zelf, om "een uurtje te spoken". Het uurtje is ruim vijf kwartier, en al die tijd is hij alleen op het toneel, zijn monoloog alleen onderbrekend voor een paar liedjes. Verder praat hij, ongelooflijk rad, charmant en onweerstaanbaar. De zaal reageert enthousiast, soms bijna ovationeel, op de talloze grapjes die hij uitstrooit. Grapjes die bijna altijd ook trapjes zijn: trapjes tegen ons aller gezapigheid, tegen de museumbezoekende burger, tegen Amerikaan en Rus. Alle ministers krijgen hun beurt - en de zaal klapt en juicht. Vijf kwartier lang"spookt"hij en een beter woord is er niet voor. Want hij spookt rond in de geest van de mens, die geneigd is alles maar te slikken omdat het zo hoort, of omdat het door geestelijke en wereldlijke autoriteiten als goed en waar wordt gepresenteerd. Hij verstoort de vredige zekerheden - of komen die mensen allemaal met de zin in gedachten die de recensent van een "onafhankelijk dagblad" na de première liet drukken: "Kan is zó goed, dat men bereid is om zijn tendentieuze politieke grapjes op de koop toe te nemen" Het lijkt niet waarschijnlijk, de mensen klappen juist het hardst bij die politieke grapjes. En denkelijk toch niet alleen omdat zij het zo fijn vinden om hier die grote heren publiekelijk als mislukte spoken te horen bestempelen. Kan 's razend scherpe kritiek op van alles en nog wat moet ergens aansluiten bij wat de mensen zelf zo aanvoelen,

FÜR ELISE

Er is een naam die mij soms in de nacht
als zachte regen
tegen 't raam
komt slaan en vraagt
weet je nog wel.
Dan zeg ik ik heb ook aan jou gedacht.
Dan hoor ik weer het dunne tingeling
dat jij bedoelt,
de streling heb
ik weer gevoeld
zo bleek zo zacht is de herinnering
dat ik moet zoeken naar het goede woord,
ik neurie an
auf hinter ne-
ben in über unter
vor und zwischen,
o 't innige glasdunne singeling
waarmee jij lacht wanneer jij dit weer hoort,
ik weet dat jij het weet,
omdat jouw naam
als zachte regen
druppelt tegen
mijn raam.

Uit: Waarheen daarheen
van J.B. Charles

maar zijn onuitputtelijkheid in dit opzicht doet toch vermoeden, dat dit niet alleen maar een handig en winstgevend spel met de publieke opinie is.
Er moet een sterke overtuiging achterzitten. Het zal wel geen toeval zijn, dat hij o.a. een tekst gebruikt van Viruly, die de laatste tijd ook zijn populariteit op het spel heeft gezet door zich in te latenlaten met Derde Weg, Vredesbewegingen en Jeugdkongressen. Kan zal ook wel weten dat er mensen zijn die hem niet uit kunnen staan omdat zij niet, net als die zojuist bedoelde recensent, zijn politieke grapjes "op de koop toe" willen nemen. Zij verdragen het gespook in hun gezapige gemoedsrust trouwens in het geheel niet - zijvoelen veel te scherp wat Kan bedoelt als hij zegt: "Ik heb eigenlijk maar één groot bezwaar tegen de landen achter het ijzeren gordijn: je mag er niet zeggen wat je denkt- Neen, dan leef ik liever in het demokratische Westen: àls de mensen daar eens een keer iets denken mogen ze het tenminste nog zeggen ook!"
Jaren geleden heb ik in een jeugdherberg in Luxenburg eens overhoop gelegen met een man, die in dit verband verdient in de openbaarheid gehaald te worden. Hij was met zijn hele gezin en een auto langs de jeugdherbergen aan het trekken (dat kan in dat land), en zijn gedrag gaf mij en enige andere Hollanders aanleiding om op de slaapzaal hardop enige citaten uit te wisselen uit Kan 's programma "De Bedriegertjes". De man begreep kennelijk precies waarop we doèlden, en wist niets anders te doen dan ons als "brutale vlerken" te kwalificeren. Waarschijnlijk is de man op die morgen tot de ontdekking gekomen, dat Kan met zijn grapjes in feite probeert de mensen het belachelijke van hun eigen doen en denken te tonen. Hij zal wel smakelijk meegelachen hebben toen hij in de zaal zat, maar nu enige lieden hem toonden dat hij in feite zelf model zou kunnen staan voor Kan 's stekeligheden werd hij kwaad.
Om Kan 's eigen woorden te gebruiken: "Wij kunnen het hier in de zaal wel eens worden over hoe het wèl moet in de wereld. Maar die mensen buiten de zaal, hè, die willen niet meedoen" En dan onmiddellijk er achteraan: "Maar daar waren die vijfhonderd

van gisteravond het ook over eens."
Met deze en dergelijke uitlatingen tekent Wim Kan dan in feite zijn eigen funktie in deze samenleving. Hij is als een hofnar, die alles mag zeggen: om het grapje lachen we, maar het wordt dan toch maar gezegd. Misschien blijft er iets van hangen, misschien begrijpt iemand in een flits dat Kan niet "de ander" hekelt, maar ons in de spiegel laat kijken. Dat deze man dit zo ongezouten en onomwonden durft en kan, dat hij zo zonder enige camouflage zijn meningen over deze wereld, deze mensen en deze dwaasheden de zaal inslingert tilt hem boven de gewone conferencier uit. Hij is konsekwent en vasthoudend. In zijn teksten trilt toch een genegenheid voor de mens, en een "overtuiging" die verder gaat dan het gangbare "aansluiten bij de borrelpraat van de dag". Hij vraagt veel - hij riskeert dat er een dag komt waarop men zijn politieke en aanverwante grapjes niet langer "op de koop toeneemt", maar zijn striemende kritiek gaat ontvluchten.
Wanneer Kan zo indringend wordt dat men niet meer ontkomt aan een ingrijpende toetsing aan de werkelijkheid, kan zijn invloed op ons politiek en maatschappelijk denken voorstelbaar groot worden. Op dat moment wordt hij gevaarlijk voor onze zekerheden, en dan prompt op één hoop gegooid met de Groene Amsterdammer, Derde Weg en soortgelijke dubieus geheten zaken, waar de nette burger zich niet mee inlaat. Daarom was die slaapzaalgenoot in die jeugdherberg symptomatisch: in de zaal mag je om die vinnigheden lachen, maar verder moet je je er niets van aantrekken.
Je zou wel eens willen weten wie die goed tienduizenden mensen zijn die in een jaar de zalen vullen. Misschien zijn er wel veel onder, die er net als wij een injektie halen, een injektie waardoor je je er weer van bewust wordt met hoeveel waakzaamheid je moet staan tegenover de dingen van het dagelijkse leven , tegenover gewoonten, opvattingen en "waarheden". Het pleit voor de Amsterdammers dat zij voorlopig zijn felle kritiek nog wel aanhoren en toejuichen - en misschien er nog "wat van meenemen" ook!

J.v.O.

(vervolg mens in opstan)
Het nationaal-socialisme heeft zich beroepen op het filosofische werk van Nietsche (ten onrechte, maar Nietsche's nihilisme heeft toch facetten gehad, waardoor de nazi's zich er op hebben kunnen beroepen). Hetzelfde zien we trouwens ook bij Marx.
Voor Marx is de mens slechts geschiedenis en dan wel in het bijzonder de geschiedenis der produktiemiddelen. Zo is Marx gekomen tot een historisch materialisme, waarbij de Historie de plaats van God ging innemen. Zijn ideeën dienen nu de kommunisitische staatsdiktatuur.
Hoe komt het nu dat al deze eeuwen van verzet ons geen steek verder geholpen hebben. De onderwerping aan God en godsdienst heeft plaats gemaakt voor onderwerping aan het systeem, de ideologie.
Dit komt omdat het verzet zich zelf heeft verloochent. In eerste instantie is de opstand scheppend, maar daarna moet de revolutie om zich in stand te kunnen houden een voor een de vrijheden van de mens weer wegnemen. De mens die zich wilde bevrijden uit de tirannie komt zo weer onder een nieuwe tirannie.
Om het verzet waardevol te laten zijn is het nodig dat het zich bewust blijft van zijn eerste impuls. De vrijheid die de opstandige op-eist, eist hij voor allen op; de vrijheid die hij afwijst wijst hij voor allen af. Hij zal dus in geen geval de vrijheid en het zijn van een ander willen vernietigen.
Het systematisch geweld vernietigt de levende gemeenschap en het wezen dat wij in die gemeenschap zijn. Voor de opstandige moet het geweld steeds het voorlopig karakter bewaren een inbreuk te vormen op de regel. Is het onvermijdelijk dan moet het gedragen worden door een persoonlijke verantwoordelijkheid. Aldus terugkerend tot de bron van het verzet zal dit eerst vruchtbaar kunnen zijn!
Het is nodig dat men zich in het verzet en in het leven bewust blijft van het gevoel voor maat, een c klassieke instelling die we bijna zouden verliezen. De mateloosheid waarmee sommige doelen worden nagejaagd komt er te licht toe de mens tot middel te degraderen.
Ik kan ieder aanraden dit boek te lezen, omdat het naast de vele alles ontwaardende lektuur die er nu verschijnt, de menselijke waardigheid hooghoudt. JB

Vergadering EN DUS

JAARVERSLAGEN

In het jaarverslag van het sekretariaat wordt aan 't begin van het relaas vermeldt, dat slechts wordt gesproken over de aktiviteiten op het gebied van het verenigingsleven. Een greep eruit: Het zittende HB bestaat uit: Enno Hommes, alg. voorzitter; Gerrit Kuiper Arnhem, 2e voorzitter; Biny Luyendijk Amsterdam le secr.esse; Marijke van Straten Utrecht 2e secr.esse; Dirk van Rangelrooij Den Haag le pennm.; Ans van den Berg Hardinxveld 2e pennmesse; Johan Hardick Arnhem hoofdred. Libertijn. Namens het Hum.Verbond zijn de HB-vergadering steeds bijgewoont door de heer B.J. Max.

De taken werden in het HB als volgt verdeeld: Enno Hommes gaf de grote lijn aan en onderhield het kontakt met de -vele- kommissies. Onne Klein -later Gerrit Kuiper- wierp zich op de gemeenschapsraad. Biny Luyendijk zorgde voor het kontakt met de buitenwereld en Marijke van Straten hield intern de stand bij. Dirk van Rangelrooij diende er voor te zorgen, dat de door Ans v.d. Berg bij de plaatselijke penningmeesters ingezamelde schaarse duiten niet werden verkwist. Johan Hardick zorgde (met de overige redakteuren) voor de Libertijn. Verder zijn allen betrokken geweest bij pogingen om zieltogende gemeenschappen te redden of om nieuwe op te richten. 't Lukte helaas niet altijd...

BELEID

Aan het begin van de zittingsperiode bleek het ledental van de HJG een onheilspellende daling te vertonen, en 't eerste werk van het HB was dan ook te zoeken naar mogelijkheden om hierin verandering te brengen. Behalve het opbouwen

van een nauw kontakt met de gemeenschapsraad en de gemeenschappen is ook de in het loop van het jaar ingezette propagandaaktie langzamerhand resultaten gaan opleveren. Bij de aanpak van al deze problemen heeft het HB veel steun gehad aan de op de AV 1957 aangenomen resolutie van Hilversum en Amsterdam, waarvan vele punten in de praktijk konden worden verwezenlijkt. Grappig was, die er in België beslist geen HJG op te richten viel. Bij onderzoek bleek er een soort HJG te bestaan, met ± 300 leden.

Betreurd wordt, dat het kontakt tussen de gemeenschapsraadvertegenwoordiger en zijn eigen plaatselijke gemeenschap nog niet overal soepel verloopt.

In de loop van het jaar zijn opgericht Groningen en Emmen. Deventer en Arnhem werden opgeheven. Kombinatiepogingen van Deventer met andere plaatsen mislukten.

de libertijn -

redaktie produceerde ook zo'n gewichtig stuk. Ook dit jaar was de technische verzorging van de Libertijn in handen van de redaktie. Twee van hen kochten zelf een stencilmachine. De schrijfmachines konden als regel ongestraft aan de eigenaars worden onttrokken. Alle geplande nummers verschenen. In voorbereiding is een speciale Jubel-Libertijn, eind maart. Het op de AV 1957 aangenomen artikel 13 HHR houdt theoretisch in dat de redaktie in haar vrijheden worden beknot. In de praktijk is hiervan geen sprake. De verhouding met het HB is steeds prima geweest. - Dat de Libertijn dit jaar een ander geluid liet horen dan die van voorgaande redakties, was een gevolg van ons "beginselprogramma", dat de Libertijn opinievormend dient te zijn. Het persoonlijke standpunt van vier redakteuren dient er niet te zwaar op te drukken.
Dertig verschillende schrijvers werkten aan deze jaargang mede; daarnaast nog werden gedichten opgenomen van "echte" en HJG-poëten.- Jammer dat er op sommige "uitdagende" artikelen toch zo weinig reakties kwamen.
Een aansporing voor de kongresgangers: kies een redaktie voor twee jaar -als ze dat wil..-. Na een jaar is zij er juist een beetje "in", en dan moet weer een nieuwe redaktie beginnen, vaak technisch onervaren en zonder de broodnodige kontakten. Jammer. Tot ziens op de AV. Neem kritiek mee!

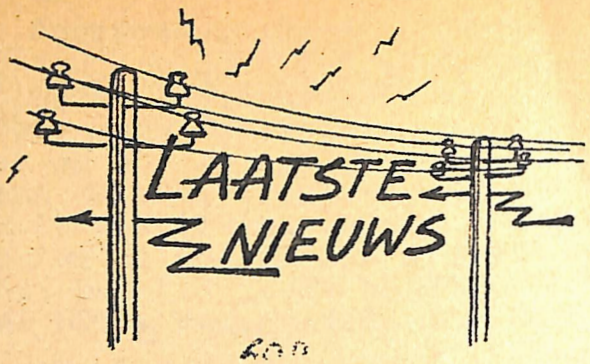

Beste mensen,
Eindelijk een eerste levensteken van de op de vorige AV door jullie zo enthousiast ingestelde Jubelkommissie.
Onze opdracht was kort en bondig: zorg voor een kadeau voor het HB. De suggestie was een stencilmachine, doch na overleg met het HB blijkt de behoefte aan een schrijfmachine groter.
We hebben dus besloten om namens de gehele HJG met Pasen een schrijfmachine aan te bieden. Het effect van dit kadeau zal zijn, dat o.a. de Libertijn regelmatig zal verschijnen.
En nu de procedure om de stuivers, die nu nog in jullie portemonnaie liggen te branden om te zetten in een typemachine. Het kunstje is kinderlijk eenvoudig. - Ieder draagt zoveel stuivers af als hij jaren oud is. 23 jaar is 23 stuivers, oftewel f 1,15. De plaatselijke penningmeester verzamelt deze stuivers en stort ze op giro nr. 584.802 van de penningmeester van de HJG te Hardinxveld.
Een heel enkele onder jullie heeft dit reeds gedaan op een vorig verzoek van het HB, en bij het lezen van dit verhaaltje mogen zij zich op de borst kloppen.
Met een wijds gebaar heeft het HB ons de gelden geschonken die met de vorige schrijfmachineaktie en met de stuiversaktie zijn ingezameld (konden ze makkelijk doen, want het resultaat was bedroevend).
Wij vertrouwen er op dat ieder nu deel zal nemen aan deze financiële aktie, opdat de schrijfmachine niet vervangen behoeft te worden door een niet-machientje !
De penningmeester verzoeken wij te storten uiterlijk 15 maart.- De jubelkommissie: Coen Brink, Herman Rabbie en Dirk van Rangelrooy.

Nederlandse Vereniging

voor

Sexuele Hervorming

Lidmaatschap *f* 4,— per jaar

In het „Verstandig Ouderschap" vindt U maandelijks een keur van artikelen over vraagstukken betreffende het menselijk geslachtsleven.

Inlichtingen bij het secretariaat:
BILDERDIJKSTRAAT 39 - DEN HAAG

Abonneert U op

MENS EN WERELD

verschijnt om de 14 dagen.

Abonnementsprijs: H.J.G.-leden *f* 2.— per jaar. Voor H.V.-leden *f* 3.50 per jaar. Voor niet-leden: *f* 6.— per jaar.

Redacteur: Dr. H. Bonger.

Redactie-secr.: H. P. Danz.

Administratie: Oudegracht 152, Utrecht, Telefoon 10163, Postgiro 304960.

Vaste medewerkers: Dr. J. C. Brandt Corstius; Dr. J. Brummelkamp; H. G. Cannegieter; Dr. A. L. Constandse; Hella Haasse; Drs. H. Herbers; P. Krug; J. B. Meyer; Dr. O. Noordenbos; Dr. J. P. van Praag; Dr. D. H. Prins; P. C. J. Reyne; Mr. Dr. H. J. Roethof; Mr. A. Stempels; Dra. L de Zwart.

DE KERKELIJKEN

zorgen voor hun wezen door het instandhouden van weeshuizen enz.

☆

BUITEN-KERKELIJKEN

zorgen voor hun wezen door zich aan te sluiten bij

DE WEZENKAS

vereniging tot opvoeding en verzorging van wezen op Humanistische grondslag.

☆

Vraagt inlichtingen omtrent het lidmaatschap bij de sekretaris, W. de Haas, Adm. de Ruyterweg 234 hs, Amsterdam-W.

NIEUWS brengen is: recente feiten en gebeurtenissen zo snel en zo getrouw mogelijk weergeven.

Nieuwsberichten moeten, alvorens te worden gepubliceerd, allereerst op hun juistheid worden getoetst. Vervolgens moeten ze worden ontdaan van bijkomstigheden, die niet terzake dienen en die begripsverwarring kunnen bevorderen.

Om het eigenlijke nieuws op de juiste waarde te schatten, is het nodig ook de achtergrond te kennen. Een goed nieuwsorgaan geeft dus ook daarvan een zo zuiver mogelijk beeld, daartoe in staat gesteld door goed georiënteerde correspondenten, redacteuren en andere medewerkers.

Critische beschouwingen dienen tenslotte verschillende kanten van het nieuws in het licht te stellen.

Dat tezamen moet een getrouwe indruk geven, een heldere voorstelling van zaken, die voor de lezer de mogelijkheid schept, zèlf conclusies te trekken, zich een eigen oordeel te vormen of zijn oordeel te toetsen.

Alleen een deskundige redactie, journalistiek geschoold, kan een krant maken, die aan bovengestelde eisen voldoet. De N.R.C. met zijn merendeels academisch gevormde, deskundige redacteuren, die als journalist hun sporen hebben verdiend, onafhankelijk zijn van commerciële of politieke invloeden, streeft voortdurend naar het summum van betrouwbaarheid, zowel in haar nieuwsberichtgeving als in verdere voorlichting op allerlei gebied.

Als U geen NRC-lezer bent, gaat U dan eens na in hoeverre de NRC voldoet aan de hoge eisen, die aan een goed dagblad moeten worden gesteld. Graag laten we U daartoe de NRC enige weken op proef gezorgen, zònder dat U dat enige verplichting oplegt. Schrijft U even een kaartje of telefoneert U met de

NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT

POSTBUS 824 ROTTERDAM TELEF. 111.000